

V. Tradiční pojmy japonské estetiky 日本の美^び

- Alexander Gottlieb Baumgarten (1714–1762)
- *bigaku* 美学 *bidžucu* 美術
- Jan Mukařovský (1891–1975): „[umělecké dílo je] artefakt vytvořený za tím účelem, aby navozoval estetické prožívání, aby vyvolával estetický poměr k sobě.“
- *mudžó* 無常 *ukijo* 浮世
- *mono no aware* モノの哀れ

○ Norinaga MOTOORI 本居宣長 (1730–1801)

○ Příběh rodu Taira 『平家物語』^{へいけものがたり}: *Hlasy hran chrámu v háji prince Džéty zpívají o prchavosti bytí. Barva květů v korunách sálových stromů připomíná pravdu o pýše a zmaru. Kdo se vzepjal, záhy zase klesne – pomine kratičký sen jarní noci. Kdo holduje moci, neunikne zkáze – zavíří smítko prachu v náporu větru.*

(překl. K. Fiala)

○ Ono no Komači 小野小町 (825–900):

はないろうつ
花の色は移りにけりないたづらに

みよ
わが身世にふるながめせしまに

*Ve sněhobílé třešni v lijavci nekonečném
svou barvu ztrácí za květem květ.*

*A v neúprosném dešti let pozvolna uvadá
i moje krása bývalá.*

Nadarmo obě jsme kvetly, náhle mě napadá!

(překl. Z. Švarcová/Z. Gerych)

- *ma* 間
- *mijabi* 雅

- *júgen* 幽玄
 - Kamo no Čómei 鴨長明 (1155–1216) – *Mumjóšó* 『無名抄』 : „[*Júgen lze nalézt*] za podzimního večera, kdy není žádné barvy na nebi ani žádného zvuku, a přitom, třebaže nedokážeme určit příčinu, jsme jaksi pohnuti až k slzám.“
- *wabi* 詫び
- *sabi* 錆び
- *hosomi* 細み
- *karumi* 軽み
- *šibumi* 渋み
- *kire* 切
- *iki* 意気／粹
- Takehiro KANAHA 金谷武洋 (2010) 『日本語は敬語があつて主語がない』 光文社
 - *čidžó no šiten* 「地上の視点」 vs. *kami no šiten* 「神の視点」
- Jošihiko IKEGAMI 池上嘉彦 (1992) 『詩学と文化記号論』 講談社学術文庫
 - *suru* vs. *naru* 「する」と「なる」